

Posudek vedoucího diplomové práce

Martina JAROŠOVÁ, *Vesnická malotřídka mezi obcí a farou. Škola ve Svatém Janě nad Malší mezi lety 1880-1945*

Diplomová práce, Historický ústav, Filosofická fakulta Jihočeské university, České Budějovice 2012, 186 stran textu, 36 stran textových, obrazových a tabulkových příloh

Diplomová práce Martiny Jarošové se zabývá dějinami jedné z mnoha malých venkovských obecných škol v jihočeském regionu v období vymezeném na straně jedné závěrečnou fází české národní emancipace, jejímž završením se stal vznik první Československé republiky, a na straně druhé koncem druhé světové války. Jedná se tedy o období, kdy škola, resp. česká škola, představovala jeden z důležitých aspektů formování moderního českého národa i české státnosti. Elementární školství, jehož součástí byla rovněž svatojánská malotřídka, tvořilo základnu, z níž vyrůstala moderní česká vzdělanost, věda i kultura. Avšak na rozdíl od předních středoškolských a vysokoškolských ústavů této éry, naše poznatky o obecných a měšťanských školách zůstávají stále spíše v rovině sumarizujících přehledů, což je dáno řadou objektivních i subjektivních faktorů (četnost těchto škol, torzovitost či nedochovanost potřebných pramenů, resp. malá atraktivnost tématu pro řadu badatelů apod.). Proto je třeba přivítat práci kolegyně Jarošové, která za využití relativně široké škály pramenů přibližuje 65 let vývoje primárního školství v Čechách nikoli cestou zobecňujících přehledů, nýbrž na osudech jedné konkrétní školy.

Heuristické východisko předložené práce představuje poměrně rozsáhlý soubor písemností uložených ve SOkA v Českých Budějovicích (Archiv obce Svatý Jan nad Malší a archivy dalších příškolených obcí, dále fond Základní školy ve Svatém Janě nad Malší a fond Místní školní rady) a na děkanském úřadě ve Velešíně. Další nezbytné informace pro sepsání předloženého spisu získala autorka z dobového tisku a domácí odborné literatury věnované v první řadě problematice školství v českých zemích a v jižních Čechách v 19. a ve 20. století.

Výsledek pečlivého vyhodnocení získaných poznatků představuje předložená kvalifikační práce, kterou si diplomantka rozvrhla (vedle nezbytného úvodu a závěru) do šesti výkladových oddílů. Úvodní pojednání přináší promyšlené pojetí tématu, základní charakteristiku použitých pramenů a literatury, nechybí zde ani stručné vymezení cílů práce a připomenutí metodologických východisek. První tři kapitoly diplomového spisu Martiny Jarošové nastiňují širší kontext vlastního tématu práce (tj. dějiny obce od vzniku nepomucenské poutní kapličky na místě pozdější svatojánské osady v roce 1732 až do roku 1945, nepomucenský kult a vznik svatojánské lokálie a následně i farnosti v roce 1786, resp. 1856, a konečně i

proměny školství v českých zemích ve sledované době s důrazem na elementární školství v jižních Čechách). Vyjma první kapitoly, v níž autorka vycházela v hojné míře z prostudovaných pramenů, zejména z obecní kroniky, jsou druhé dvě části práce zpracovány především na základě odborné literatury a mají charakter vcelku zdařilé, byť někdy možná zbytečně podrobné, kompilace. Zbývající tři kapitoly předložené práce již plně vycházejí z pečlivého studia zvolených pramenů. Čtvrtá část kvalifikačního spisu kolegyně Jarošové detailně přibližuje okolnosti vzniku svatojánské malotřídky, její následující vývoj i průběh školního roku. Velká pozornost je zde věnována především komplikacím spojených s nezbytným rozšířením a dostavbou školy.

Na tento výklad navazuje pátá a šestá kapitola magisterské práce Martiny Jarošové. Pátá kapitola charakterizuje jednak složení, fungování a význam místní školní rady, a jednak přibližuje strukturu učebních pomůcek užívaných ve škole i možnosti jejich získávání a doplňování. Poslední část práce podrobně přibližuje a analyzuje složení žáků i učitelů svatojánské obecné školy. Autorka zde podává celkový přehled o všech pedagozích, kteří na škole v dané době působili, jejich počtu, délce působení a zařazení na škole. V případě žáků sleduje nejen jejich celkové počty, ale sleduje i hlediska genderová, náboženská a socioprofesní.

Zjištěné poznatky a údaje autorka přehledně zpřístupnila taktéž v podobě pečlivě zpracovaných a faktograficky hodnotných tabulek a grafů. Diplomantce se bezesporu podařilo vytvořit velmi plastický a zajímavý obraz české venkovské malotřídky, který významně obohacuje naše poznatky o tomto typu škol a jejich postavení v konkrétní venkovské komunitě před rokem 1945.

Diplomová práce Martiny Jarošové je zpracována na odpovídající úrovni i po jazykové a stylistické stránce. V práci jsem shledal pouze několik málo neopravených překlepů a chyb, v některých případech i dílčí nedůslednosti ve způsobu citací. Místy lze v textu odhalit autorčin vztah k dané škole a obci, projevující se až přílišnou závislostí na dikci a zaměření zvolených pramenů. Avšak přes tyto dílčí - a ještě tolerovatelné - výhrady předložený spis jednoznačně splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a proto jej doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ý**.

